

Rádio v šate 21. storočia: Transformácia tradičného média do digitálnej podoby

Matej SOMR

Abstrakt

Rádio od svojho počiatku zastáva v spoločnosti dôležitú funkciu. Na základe schopnosti prenosu správ na obrovské vzdialenosti si získalo označenie masového média, v súčasnosti prinášajúce informácie z domova i zo sveta. Rádio ako médium zasahuje a zároveň formuje rôzne životné oblasti – sociálna, kultúrna a politická. Technologický vývoj umožnil rádiu sa transformovať z tradičného do nového média. Nástupom internetu mohli terestriálne rádiá začať prenášať vysielanie v online prostredí. Rozvoj tejto sféry umožnil čoraz väčší výskyt internetových rádií bez ich klasických FM/AM verzíí. Doba digitalizácie pre klasické rádiá opäť priniesla ďalšiu možnosť prenosu informácií prostredníctvom DAB (Digital Audio Broadcasting) vysielania. Článok bližšie popisuje postupnú transformáciu tradičného média, akým je rádio, do digitálnej podoby.

Kľúčové slová: rádio, terestriálne rádio, online rádio, internetové rádio, DAB, masové médium

Abstract

Since its inception, radio has played an important role in society. Based on the ability to transmit messages over great distances, it has earned the title of mass media, now bringing information from home and the world. As a medium, radio intervenes and also forms various areas of life - social, cultural and political. Technological developments have enabled the radio to transform from traditional to new media. With the advent of the Internet, terrestrial radios could start broadcasting online. The development of this sphere has enabled an increasing number of Internet radio stations without their classic FM / AM versions. The time of digitization for classical radio again brought another possibility of transmitting information via DAB (Digital Audio Broadcasting) broadcasting. The article describes the gradual transformation of traditional media such as radio into digital form.

Keywords: radio, terrestrial radio, online radio, internet radio, DAB, mass media

Existuje mnoho spôsobov ako prenášať informácie k masovému publiku. Hlavnú rolu v komunikačnom procese medzi komunikátorom a komunikantom zastávajú predovšetkým médiá ako print, televízia či napokon rádio. Každý typ média má špecifickú vlastnosť prenosu informácie, jej interpretácie a uchovania. Napríklad, print (časopisy, magazíny) dokáže prinášať detailnejšie informácie s dlhšou uchovávanou periodicitou s možným prístupom v akomkoľvek čase. Unikátnosť televízie či rádia spočíva v prenose čisto audia alebo audiovizuálneho diela na vzdialenejšie miesta v reálnom čase.

Rádio ako masové médium, člen domácnosti a „intímny“ spoločník

Mnohí si bežne pod pojmom „rádio“ vizualizujú samotnú spoločnosť, v ktorej je umiestnené štúdio s technikou doplnené o kvalifikovaný tím (redaktori, moderátori, technici,...). Na druhej strane u mnohých vyvoláva predstavu o kuse elektronického zariadenia v domácnosti alebo v aute. V bežnej komunikácii ho ľudia využívajú na označenie konkrétnej rozhlasovej stanice.

Jeho korene siahajú až do fyzikálnej sféry. Odborná literatúra popisuje rádio ako prenos signálov moduláciou elektromagnetických vĺn s frekvenciami pod frekvenciami viditeľného svetla (UKEssays.com 2018). Zaradenie rádia do kategórie masovokomunikačných médií predchádzalo množstvo výskumov práve z oblasti elektrotechniky. Spočiatku sa jednalo iba o princíp prenášania informácií na dlhšie vzdialenosti. Autori Manvell a Camacho (2019) spomínajú rok 1916 ako historický medzník toho, kedy prišla prvá myšlienka využiť rádio pre väčšie masové publikum.

Rádio sa od tých čias stalo neoceniteľným komunikačným prostriedkom. Jeho primárnou funkciou bolo hlásať správy o dianí z domova, či zo sveta. Stalo sa neoddeliteľnou zložkou skoro každej domácnosti s úlohou informovať a zároveň formovať sociálnu, kultúrnu a politickú realitu.

Erja Ruohomaa (1997) ho vo svojom článku označila tzv. domácim médiom. Z historického hľadiska rádio bolo dôležitým článkom v každej rodine. Nachádzalo sa zvyčajne v obývacej miestnosti, kde sa stretávali všetci členovia rodiny. Počúvanie správ, rozhlasových hier a hudobných programov napomáhalo k utužovaniu vzťahov medzi jednotlivcami. Postupom času začalo zastávať okrem informačnej funkcie aj vzdelávaciu, zábavnú a napokon hudobnú.

Rádio si prešlo obrovskou premenou počas svojho dlhoročného vývoja. Od obrovského kusu nábytku v obývacej miestnosti, cez tvorbu menších prenosných zariadení až po aplikácie v smartfónoch s možnosťou ho počúvať z ktoréhokolvek miesta. Zmenil sa nielen samotný dizajn, hudobný výber, programové štruktúry rozhlasových staníc, ale i samotný princíp vysielania.

Odborník na rádiá, Mark Ramsey (2011), sa pohráva aj s myšlienkou o zmene komunikačného štýlu. Stále platí v princípe rovnaké tvrdenie, že pri TV a rádiu hovorí o komunikácii one-to-many (jeden k mnohým). Ramssey prišiel na svojej webovej stránke s teóriou, že súčasné rozhlasové vysielanie prechádza viac menej do intímnejšieho vzťahu v podobe one-to-one (jeden k jednému). V súčasnosti viacerí konzumenti prijímajú obsah sluchom skrz svoje slúchadlá. Koniec koncov, nie je to len hlas v uchu. Ide o hlas, s ktorým si jedinec pri počúvaní vytvára určitý vzťah.

„S televízorom si vždy uvedomujete, že sklenený obdĺžnik vás oddeľuje od tejto postavy v jeho sterilnom štúdiu. Ale keď počúvate rádio, ste to len vy a ten hlas v ušiach. Vy a váš priateľ. Táto intimita má obrovskú hodnotu. A to sa nedeje kvôli správnej zmesi piesní, pretože hity sú komodity. Nie je to kvôli výrobnnej hodnote alebo správam. Nie je to kvôli súťažiam a bitom. Nie je to kvôli väčšej hudbe alebo menšiemu počtu reklám. Nie je to kvôli personalizácii alebo interaktivite. Stáva sa to preto, že ten hlas patrí niekomu, komu na vás záleží,“ tvrdí Ramssey (2011).

Klasické rozhlasové vysielanie v prostredí AM/FM prešlo i vďaka nástupu internetu na nové možnosti ako ponúkať publiku svoj obsah. Okrem iného, súčasná doba v znamení digitalizácie prináša svoje obohatenie i pre rozhlas v tomto smere.

Online sféra: Rádio v prostredí internetu

Tradičné médium, akým je rádio, dostalo i novšiu podobu, respektíve svoju nadstavbu v podobe internetového rádia. V mnohých prípadoch ide o nadštandardné služby terestriálnych verzií, pričom existujú aj net rádia bez svojich tradičných „súrodencov“. V odbornej literatúre sa môžeme stretnúť s názvami ako online rádio, net rádio, e-radio, web rádio, streaming rádio alebo aj webcasting. Namiesto využitia elektromagnetických vln ide o princíp šírenia zvuku v bitoch prostredníctvom internetu.

Z rádia ako tradičného média sa postupom času stalo nové médium, ktoré od toho tradičného „posúva hranice medzi producentom a konzumentom (prijímateľ informácií) na celkom inú úroveň“ (Prostredná 2012).

Súčasná doba poskytuje používateľom internetu čoraz populárnejšie služby zamerané na počúvanie rádii v online prostredí. Finálnemu konzumentovi prinášajú nepretržitý prúd zvuku vo vysokej kvalite s možnosťou selekcie podľa osobitných požiadaviek.

V Českej republike sa internetové rádio nepovažuje v zmysle zákona o rozhlasovom a televíznom vysielaní za rádio, na území Slovenskej republiky ho reguluje Zákon č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách, ktorý presne vymedzuje povinnosti tohto média. V § 2 ods. 1 písm. c) (Zákon č 308/2000 Z.z., 2000) sa ustanovuje, že tento zákon sa vzťahuje aj na vysielateľa prostredníctvom internetu. Programová služba, vysielaná na tejto platforme, podlieha § 2b, ktorý ustanovuje povinnosti vysielateľa prostredníctvom internetu.

Václav Flégl (2004) vysvetľuje princíp internetového rádia na základe elektronickej pošty a World Wide Webu, ktoré sú najznámejšie a najrozšírenejšie služby fungujúce na platforme počítačovej siete - internet. Prenos najrôznejších dát na základe kompatibility sieťových protokolov daným referenčným modelom OSI, za pomoci definovania protokolov TCP/IP, UD, FTP, HTTP, RTP atď., až po pravidlá dané pre sieťový hardware sa stávajú kľúčovými pre chod web rádia.

Na základe uvedených skutočností sa mohlo tradičné médium transformovať do podoby nového média. Ako sme už spomínali, nejde o nový druh rádia, len o spôsob, akým sa obsah dostáva k poslucháčovi. V súčasnosti poskytuje internetové rádio mnoho výhod, no aj napriek tomu patrí do neustále rozvíjajúcej sa oblasti – odhaľovanie nedostatkov, riešenie skvalitnenia prenosu a lepšej prístupnosti širšiemu publiku bez akýchkoľvek obmedzení.

Podľa autorky Michelle Ruoff (2019) z portálu LIVE365 môžeme medzi výhody internetového rádia zaradiť nasledujúce fakty:

- **Výber a rozmanitosť** – Tradičné rádio ponúka poslucháčom určitú paletu skladieb s obmedzeným výberom žánrov. Naopak, pri internetovom rádiu je hudobná agenda obširnejšia s možnosťou šitou na mieru. Poslucháč si môže ľahko nájsť stanicu, ktorá vyhovuje jeho konkrétnym potrebám. Okrem výberu a rozmanitosti hudby vám internetové rádio ponúka viac ako zvuk, vrátane informácií o skladbách, popisov staníc, odkazov na sociálne médiá.

- **Menej reklám** – Reklamy môžu byť pre mnohých poslucháčov frustrujúcim, v neposlednom rade rušivým elementom. Pozor, táto téma je však diskutabilná. Záleží samozrejme, o aký typ internetového rádiá ide. Pokiaľ hovoríme len o prenose zvuku bežného vysielania z tradičného médiá skrz internet, tam budú reklamy nastavené v rovnakej dĺžke. Je tu istá možnosť nájsť aj rádiá zrodené iba v online priestore, ktoré taktiež budú vo veľkej miere trvať na dlhších reklamných blokoch, vzhľadom na to, že ich primárnym finančným zdrojom pre chod slúžia práve platené príspevky od inzerentov. Napokon tu máme kategóriu tzv. „jukeboxov“. Sú to streamy, kde je playlist nastavený tak, aby prinášal čo najviac hudby a priestor pre reklamu je tu obmedzenejší.
- **Dostupnosť** – Jednou z najväčších výhod pre vysielateľov aj poslucháčov je široká dostupnosť internetového rádiá. Internetové rádio nepozná geografické obmedzenie aké existuje pri tradičnom vysielacom rádiu. Takže ako vysielateľ môžete osloviť poslucháčov z celého sveta a ako poslucháč si môžete vypočuť svoju obľúbenú stanicu bez ohľadu na to, kde sa práve nachádzate. Samozrejme, bez internetového pripojenia to nepôjde.
- **Minimálne požiadavky** – Spustenie vlastného internetového rádiá nebolo nikdy ľahšie. Tradičné rozhlasové stanice vyžadujú nákladné technické vybavenie, skúsenosti a pod. Pri internetových rádiách neexistuje taká škála problémov a na jeho spustenie stačí mať iba výkonný počítač, konkrétny odstavovací softvér určený pre streamovanie hudby po internete, mikrofón a server, cez ktorý sa bude distribuovať vaše vysielanie.
- **Kvalita zvuku** – Tradičné vysielanie často trpí zlým prenosom zvuku k samotnému prijímateľovi. Napríklad, signály sa môžu stratiť pri zlom počasí alebo pri jazde tunelom. Zvuk pri internetovom vysielaní je menej komprimovaný a vďaka tomu sa prenáša rýchlejšie a vo vysokej kvalite.

Ďalším príkladom toho, že internetové rádio má väčšiu obľubu medzi ľuďmi, sú podcasty. Rádiá obľubujú tento typ služby. Zaznamenané relácie, či vysielacie bloky, umožnia poslucháčovi si vypočuť aj svoju obľúbenú reláciu v neskoršom čase. Dokonca ich redaktori využívajú do článkov, kde pomáhajú obohatiť obsahovú stránku. Takéto typy multimediálnych článkov sú čoraz viac atraktívnejšie.

Svet online rádií taktiež prináša i odvrátenú stránku. Nevýhody vysielania cez internet vyplývajú skôr pre prevádzkovateľov online rádií než pre ich poslucháčov. Spoločnosť

Cloudradio (2019) na webovej stránke poukazuje na nevýhody prevádzkovať internetové rádio:

1. **Boj o získanie poslucháčov** – Aj napriek rýchlo rozvíjajúcej sa dobe, mnoho ľudí sa ešte stále prikláňa k tradičnému FM vysielaniu. Rádiá sú tu už niekoľko rokov a stali sa súčasťou našich obydli, či verejných priestorov. Internetové rádiá sa snažia propagovať a dostávať bližšie k ľuďom prostredníctvom aplikácií do mobilov, sociálnych sietí či reklamám na rôznych weboch.
2. **Závislosť od dostupnosti internetu** – Kedysi sa medzi základné ľudské potreby radilo jedlo, prístrešie a oblečenie. Súčasné ľudské potreby sú doplnené o ďalšie atribúty ako vzdelanie, zdravotná starostlivosť a internet. Moderná doba priam vyžaduje a kvalifikuje internet ako jednu z ľudských potrieb. Viaceré mestá ponúkajú svoje Wi-Fi free zóny, avšak ešte stále väčšia populácia využíva mobilné dáta, ktoré sú spoplatnené mobilným operátorom.
3. **Platenie licenčných poplatkov** – Spustenie online rádia si nevyžaduje žiadnu licenciu. Je to obrovská výhoda oproti ich tradičným „súrodencom“. Pokiaľ však začnete vysielать komerčnú hudbu, tá podlieha autorským právam a je potrebné zaplatiť licenčné poplatky. Existujú streamovacie služby, ktoré vo svojich balíčkoch majú zaradené hudobné diela aj s ich licenciami, prevádzkovateľ v tom prípade platí iba stanovený paušál danej spoločnosti.
4. **Neatraktívne pre inzerentov** – Inzerenti vo všeobecnosti vyhľadávajú rozhlasové stanice čo s najväčšou počúvanosťou. Pokiaľ pri tradičnom spôsobe vysielania je reklamná kampaň ľahšie cielená, pri internetovom rádiu sa to nedá tvrdiť vzhľadom na globálne poslucháčstvo.

Internetové rádiá primárne neslúžia ako náhrada za klasické FM rádiá, ale skôr ako náhrada za hudbu z prehrávača. Rádiá vo väčšine prípadov vytvárajú kulisu k bežne vykonávanej činnosti človeka. Výhodou internetových rádií je, že sa často nezameriavajú na obsah alebo prítomnosť moderátora, ale skôr vytvárajú štruktúru vysielania na báze analýz svojich potenciálnych poslucháčov, vďaka ktorým majú možnosť pripravovať a zaraďovať jednotlivé hudobné žánre či interpretov do svojho webcastingu.

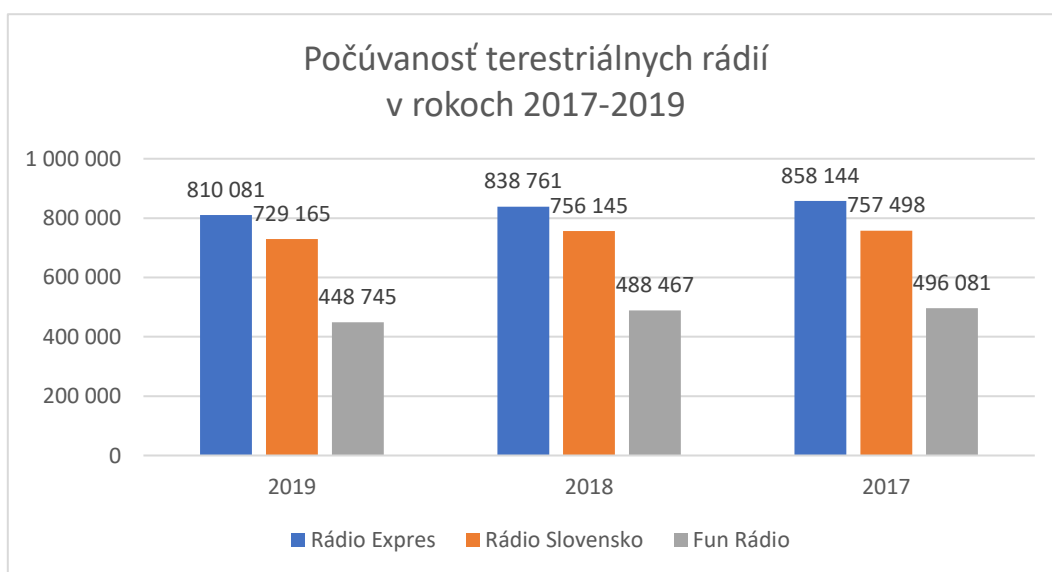
Príkladom toho môže byť služba Last.fm - internetové rádio (2019), ktoré hrá výber hudby na základe jej vyhľadania za pomoci tagov. Služba využíva hudobný odporúčací systém The Scrobbler. Inštaluje sa na počítač a začne zhromažďovať informácie o prehrávaných skladbách

na prehrávačoch následne odosielané na server Last.fm, ktorý vyhodnocuje, čo daný klient počúva. Vytvára štatistiky ohľadom toho, aké skladby užívateľ najčastejšie počúva, ktoré sa mu najviac páčia, ako často počúval určitého umelca, ktorí jeho priatelia majú podobný vkus a mnoho iného.

Nahradilo online rádio klasické terestriálne vysielanie?

Autor sa pri tvorbe článku pohrával s myšlienkou, že v 21. storočí boli tradičné rádiá nahradené webovými platformami. Na základe nasledujúcich štatistík, môžeme len opatrne dedukovať, či k takémuto stavu došlo. Dáta pochádzajú z webového portálu Radia.sk. Ponúkajú rozličné ukazovatele, ktoré nemožno priamo komparovať, za to môžeme teoreticky konštatovať na základe výsledkov, k akému javu momentálne dochádza.

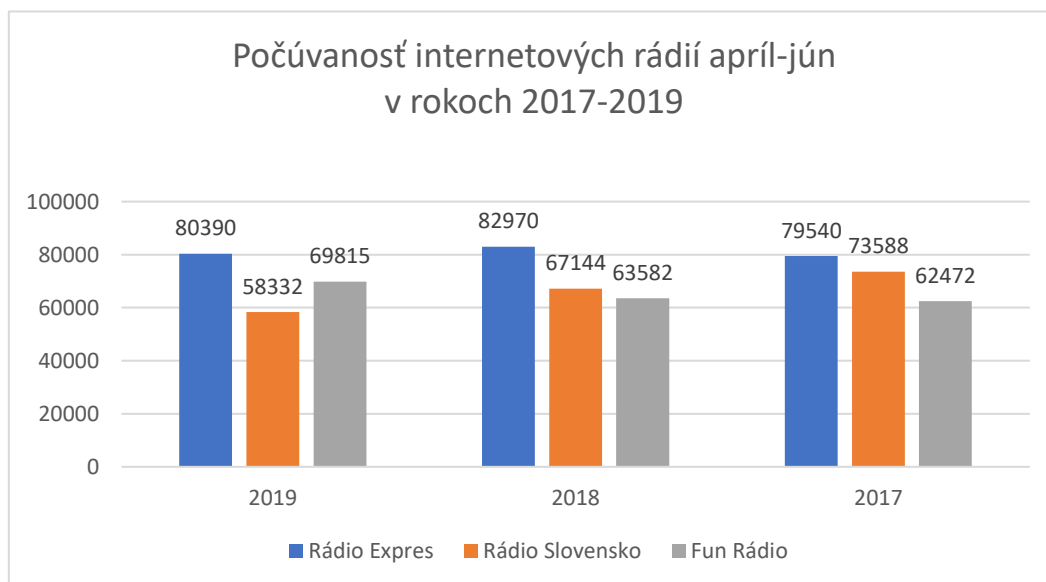
Nasledovný graf (vid' Obrázok 1) nám vypovedá o počúvanosti troch najpočúvanejších terestriálnych rádii na území Slovenska (Rádio Expres, Rádio Slovensko a Fun Rádio) v rokoch 2017 až 2019. Ak sa napríklad zameriame na samotného lídra na trhu, akým je Rádio Expres, máme možnosť pozorovať pokles (viššie 48 063) poslucháčov v priebehu 3 rokov. Rádio Slovensko prišlo za dané obdobie o 28 333 poslucháčov a Fun Rádio o 47 336 priaznivcov. Samozrejme, táto štatistika nehovorí konkrétne o nezáujme tradičnej formy vysielania. Môže ísť len o presun záujmu poslucháčov k inej vysielacej stanici. Pokiaľ sa ale zameriame na komplet celú štatistiku, takú, aká je verejnosti prístupná, spozorujeme, že čísla počúvanosti klesajú aj u iných rádii. Stále ide len o domnienku, ktorú nemáme potvrdenú.

Obrázok 1 Počúvanosť terestriálnych rádii

Okrem štatistík počúvanosti terestriálnych rádii ponúka webová stránka Radia.sk prehľad o počúvanosti online verzií. V tomto prípade nepôjde o adekvátne porovnávanie údajov, keďže štatistika počúvanosti web rádii sleduje iba počet odpočutých hodín (žiadne konkrétne čísla o reálnych poslucháčoch). Dané zistenie sťažilo potvrdenie, či vyvrátenie hlavného predpokladu článku. Pokiaľ by sme chceli suverénne tvrdiť, či online rádiá nahradili tie klasické, tieto zistenia sú pre nás nepostačujúce.

Ďalší graf (viď Obrázok 2) nám ukazuje „počúvanosť“ (čísla zobrazujú počet odpočutých hodín daných online rádii) v mesiacoch apríl až jún počas troch rokov. Na grafe máme možnosť sledovať v rokoch 2017 –2018 akýsi vzrastajúci záujem o internetový typ vysielania rádii, ale v roku 2019 sledujeme pokles najmä pri Rádiu Expres a Rádiu Slovensko. Tu zas opäť môžu nastať špekulácie o tzv. roztrúsenej počúvanosti. Oproti terestriálnym rádiiám, v online sfére vznikajú čoraz viac internetové rádiá rôzneho druhu zamerané na špecifické potreby konečného konzumenta. Teda je viac ako pravdepodobné, že poslucháči si našli nový objekt svojho záujmu v online prostredí. Tieto štatistiky sú nestabilné a nezachytávajú každé jedno rádio zrodené v online prostredí. Prevažne sa tu nachádzajú online rádiá svojich „tradičných súrodencov“, alebo sú seriózne vedené pod určitou organizáciou.

Obrázok 2 Počúvanosť internetových rádii

„Internetové rádiá sú stále hlboko za stanicami, ktoré sa dajú naladiť klasickým rádiom. Faktom ale je, že dnes už ľudia nie sú odkázaní na príjem rádia len z éteru, ale výraznejšie sa používa internet. Klasické rádiá však naďalej vyhrávajú,“ objasňuje situáciu Bohuš Mäsiarčík, redaktor Radia.sk (Bálik 2014). Ako sám ďalej tvrdí, bežné rádiá používajú mnoho finančných

prostriedkov pri marketingových stratégiách, pričom samotné internetové rádiá využívajú minimum peňazí na vlastnú propagáciu.

Štúdia, ktorú priniesla v roku 2016 spoločnosť Music Business Association a firma na analýzu údajov LOOP (Lots of Online People), potvrdila, že ľudia narodení v období milénia nepočúvajú rádio rovnako ako staršie generácie. Vyplýva to z odpovedí od viac ako 3000 respondentov a výsledky sú viac zamerané práve na miléniovú generáciu (definovaná vo vekovom rozpätí od 15 do 19. roku) (McIntyre 2017).

Podľa získaných výsledkov, mladšie generácie upriamili svoju pozornosť na streamové služby ako Spotify (vyše 51% opýtaných). Samotné rádiá nie sú pre nich príťažlivé na rozdiel od ich starších súrodencov, rodičov či starých rodičov. Pokiaľ berieme do úvahy všetky vekové kategórie respondentov, tento počet sa zníži na polovicu a pristane na 24%. Vzhľadom na uvedené fakty nie je možné považovať klasické rádio za „mŕtve“ médium (McIntyre 2017).

Na danú skutočnosť poukazuje aj spoločnosť Nielsen NLSN vo svojom prieskume. V ňom zistila, že vyše 245 miliónov Američanov naladilo svoje rádio aspoň raz v druhom štvrtroku 2015. Predstavuje to neuveriteľných 91% ľudí. Podľa prieskumu z roku 2001 to bolo 96%, čo predstavuje pokles iba o 5% (Wang 2017).

Digital Audio Broadcasting (DAB)

Časom nastáva prechod od internetového k digitálnemu rozhlasovému vysielaniu. Digital Audio Broadcasting (DAB) je digitálna rozhlasová technológia pre plošné vysielania rozhlasových staníc používaná v niekoľkých krajinách, predovšetkým v EÚ. V odbornej literatúre je možné nájsť aj iné formáty ako DAB, DAB+ a DMB. Už vyše 1000 rozhlasových staníc prechádza na tento typ vysielania (WorldDAB 2013).

„Vysielanie cez systém DAB zaručuje kvalitný posluch rozhlasových staníc v mobilných zariadeniach. Signál je digitálny, čiže netrpí neduhmi analógového signálu, akými sú napríklad šum, rušenie susednými stanicami, alebo znehodnotenie signálu odrazmi od okolitých prekážok. DAB sa zvyčajne správa ako GSM sieť, to znamená, že sa stiera široký rozsah medzi kvalitným a nekvalitným príjmom ako je to známe z pásma FM, ale naopak, rozdiel medzi signálom kvalitným a nekvalitným je veľmi strmý“ (Ďuriš 2004).

Portál Argos (2013) poukazuje na výhody DAB digitálneho rádia a internetového rádia v rôznych veciach (viď Tabuľka 1). DAB digitálne rádio prijíma signál digitálneho vysielania, ktoré poskytuje skvelý zvuk a široký výber kanálov. Lahko sa s nimi zaobchádza, stačí si len zvoliť názov stanice na displeji. Internetové rádiá sa pripájajú k webovým staniciam cez internet a ponúkajú tisíce kanálov.

Tabuľka 1 Porovnanie DAB a internetového rádia (Somr 2013)

	DAB digitálne rádio	Internetové rádio
Ako prijíma rádiové kanály?	Prostredníctvom digitálneho vysielania cez rozhlasové vlny	Prostredníctvom internetu pomocou vášho širokopásmového pripojenia.
Prečo je kvalita zvuku tak dobrá?	Prijíma ničím nerušený digitálny signál.	Prijíma stanice priamo z internetu.
Koľko kanálov umožňujú prijímať?	Všetky vaše obľúbené stanice plus mnoho ďalších, ktoré sú vysielané iba digitálne.	Viac ako 6000 staníc z celého sveta.
Čo potrebujem, aby som prijímal digitálne rádio?	Buďte v oblasti pokrytia – napríklad v súčasnej dobe je 85% územia Anglicka pokryté.	Domáce pripojenie na internet prostredníctvom bezdrôtovej siete WiFi.

Počas posledných 6 rokov sa z hudby budúcnosti stala realita. Na digitálne vysielanie postupne prešli krajiny ako Česká republika, Poľsko, Maďarsko a iné. Dokonca aj na území Slovenska sa začalo čoraz viac zavádzať do praxe DAB+ vysielanie. Spočiatku v niektorých krajinách, najmä v roku 2013, prebiehali testy, dnes už sú bežnou záležitosťou (Somr 2013).

Prechod na digitálne vysielanie bol na území Slovenskej republiky otáznym. „Otáznym je tiež štandard, hoci by sa mohli pokojne využívať aj viaceré štandardy súbežne. Rovnako tomu je aj v iných krajinách a vzhľadom na to, že moderné rozhlasové prijímače väčšinou podporujú

viacero štandardov (napr. DAB/DAB+ a FM), nie je problém s kompatibilitou“ (Procházka 2012).

V súčasnosti je už tomu inak a aj na Slovensku prešlo k pokroku v rámci DAB+ vysielania. Ako uvádza RTVS (2019) na svojej webovej stránke, momentálne u nich prebieha experimentálne pozemné digitálne vysielanie v systéme DAB+.

Od júna 2019 testuje spoločnosť AVIS v DAB+ nové rádio – Rádio Liptov. „AVIS šíri rádio momentálne v testovacom režime s dátovým tokom 96 kbps. Ide už o v poradí desiatu rozhlasovú stanicu v DAB+ multiplexe operátora, z toho sedem je od verejnoprávnej RTVS a tri od komerčných vysielateľov“ (Černý 2019).

Rádio ako naj dôveryhodnejší zdroj aj v budúcnosti

V časoch informačného presýtenia, šírenia množstva falošných správ a obáv z transparentnosti, rádio ako jediné si zachovalo status dôveryhodného média (92% amerických dospelých občanov počúva rádio týždenne). Uvádzaný fakt prináša prieskum spoločnosti iHeartMedia (Moss 2019).

Podľa výsledkov prieskumu, ktorý vydal iHeartMedia, považujú respondenti rádio za:

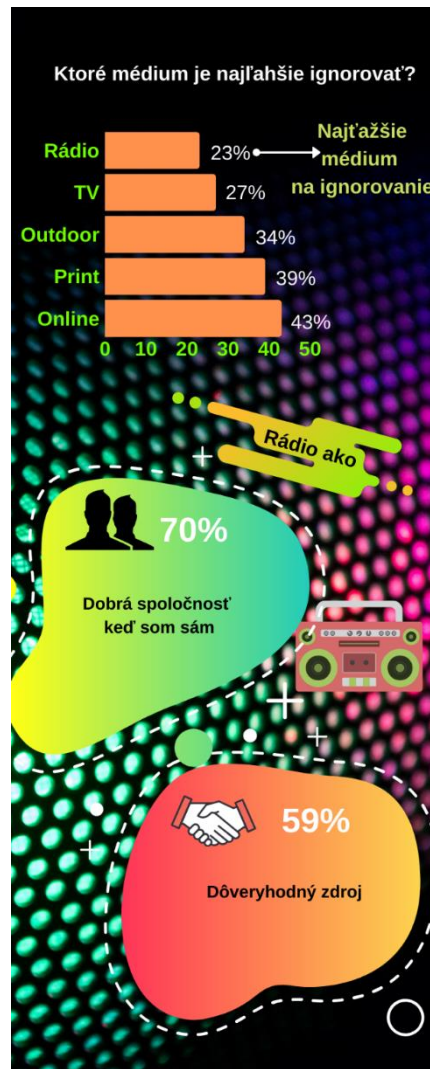
- 81% dôveryhodnejšie ako káblová televízia
- 27% dôveryhodnejšie ako sieťová televízia
- 36% dôveryhodnejšie ako verejné televízne / rozhlasové stanice
- Dvakrát dôveryhodnejšie ako sociálne médiá

Prieskum iHeartMedia odhalil, že 85 percent poslucháčov verí, že rozhlasové osobnosti robia rádio „realistickejším a expresívnejším ako iné médiá.“ Osemdesiat percent tvrdí, že rozhlasové osobnosti sa starajú o svoje publikum a starajú sa o „veci, ktoré sú pre mňa dôležité“ (Moss 2019).

Dôveryhodnosť tohto média ako aj jeho potrebu v našej spoločnosti potvrdil výskum Spark Research z roku 2017, na ktorom sa podieľali Justin Healy a Peter Kenefick (Skillnet 2017).

Na základe neho zistili, že až 7 z 10 poslucháčov aktívne vnímajú obsahovú stránku, čiže nie sú len pasívnymi prijímateľmi (nejde teda o využitie rádia ako zákulisného spoločníka).

Medzi opýtanými uviedli, že rádio je najťažšie ignorovať (viď Obrázok 3). Okrem iného výskum ďalej zistil aj to, čo už sme v článku spomínali, že rádio dokáže byť „intímnym“ spoločníkom a vyše 59% ho uviedlo za dôveryhodný zdroj.

Obrázok 3 Infografika o rádiu

Až 7 z 10 opýtaných verí, že v budúcnosti bude rádio naďalej dôležitým médium v spoločnosti.

Zoznam použitej literatúry

ARGOS.CO.UK, 2013. DAB and internet radio explained: the differences [online]. 2013 [cit. 2019-11-14]. Dostupné na:

http://www.argos.co.uk/static/BuyingGuide/bgTrail/dab_00066.htm

BÁLIK, Peter, 2014. *Nový model rádia?* [online]. 2014 [cit. 2019-11-13]. Dostupné na:

<https://www.tyzden.sk/casopis/16167/nov-model-r-dia/>

CLOUDRADIO, 2019. *Advantages and Disadvantages of Radio Broadcasting Over the Internet* [online]. 2019 [cit. 2019-10-16]. Dostupné na: <https://www.cloudrad.io/advantages-disadvantages-internet-radio/>

ČERNÝ, Viktor, 2019. *AVIS testuje v DAB+ nové rádio* [online]. 2017 [cit. 2019-11-14]. Dostupné na: <https://www.satelitnatv.sk/2019/06/avis-testuje-v-dab-nove-radio/>

ĎURIŠ, K., 2004. *Oboznámte sa s digitálnym vysielaním - systém DAB* [online]. 2004 [cit. 2019-11-14]. Dostupné na: <http://www.vysielace.sk/clanok.php?id=345>

FLÉGL, V., 2004. *Internetové rádio* [online]. 2004 [cit. 2013-02-06]. Dostupné na: <http://www.muzikus.cz/pro-muzikanty-clanky/Internetove-radio~10~listopad~2004/>

LAST.FM, 2019. *About last.fm* [online]. 2019 [cit. 2019-10-16]. Dostupné na: <http://www.last.fm/about>

MANVELL, Roger a Alberto CAMACHO, 2019. *History radiobroadcasting* [online]. 2019 [cit. 2019-10-06]. Dostupné na: <https://www.britannica.com/technology/broadcasting/Educational-broadcasting>

MCINTYRE, Hugh, 2017. *Millennials Aren't Very Interested In Traditional Radio Any More* [online]. 2017 [cit. 2019-11-13]. Dostupné na: <https://www.forbes.com/sites/hughmcintyre/2016/07/12/millennials-arent-very-interested-in-traditional-radio-any-more/#6ad016ec37c4>

MOSS, E., 2019. *Radio Scores as Most Trusted Medium: iHeartMedia Shares Survey Results* [online]. 2019. [cit. 2019-11-16] Dostupné na: <https://www.mediavillage.com/article/radio-scores-as-most-trusted-medium-iheartmedia-shares-survey-results/>

PROCHÁZKA, J., 2012. *Na čo nám bude digitálny rozhlas?* [online]. 2012 [cit. 2019-11-14]. Dostupné na: <http://www.zive.sk/na-co-nam-bude-digitalny-rozhlas/sc-3-a-300442/default.aspx>

PROSTREDNÁ, B., 2012. *Úskalia a možnosti medializácie projektov neziskových organizácií* [online]. 2012 [cit. 2019-11-14]. Dostupné na: http://is.muni.cz/th/364727/fss_m/Diplomova_praca.txt

RAMSEY, Mark, 2011. *Radio, The “intimate” medium* [online]. 2011 [cit. 2019-10-06].

Dostupné na: <https://www.markramseymedia.com/2012/04/radio-the-%E2%80%9Cintimate%E2%80%9D-medium/>

RUOFF, Michelle, 2019. *The Advantages of Internet Radio* [online]. 2019 [cit. 2019-10-16].

Dostupné na: <https://live365.com/blog/the-advantages-of-internet-radio/>

RUOHOMAA, Erja, 1997. Radio as a (Domestic) Medium. In: *Radio Research*. Göteborg: Nordicom, 1997, s. 151 –160. ISSN 1403-1108.

SKILLNET, 2017. *Radio - A powerful medium for building brands and connections* [online].

2017. [cit. 2019-11-16]. Dostupné na: <https://www.learningwaves.ie/blog/211/radio-a-powerful-medium-for-building-brands-and-connections.html>

SOMR, Matej, 2013. *Projekt Rádio CezaR*: [bakalárska práca]. Žilina: UNIZA, 2013.

UKESSAYS.COM, 2017. *Radio as a Medium of Mass Communication* [online]. 2017 [cit.

2019-10-06]. Dostupné na: <https://www.ukessays.com/essays/media/radio-medium-mass-communication-1615.php>

WANG, Amy, 2017. *Radio survived the tape, CD, and iPod. In the age of Spotify, it’s more popular than ever* [online]. 2017 [cit. 2019-11-13]. Dostupné na:

<https://qz.com/1094963/radio-survived-the-tape-cd-and-ipod-in-the-age-of-spotify-its-more-popular-than-ever/>